

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 198/03-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť S. K., toho času v Ú. na v. t. o. s. v K., ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1, 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach v súvislosti s vybavením jeho podania zo 4. marca 2003 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 89/02, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. júna 2003 doručená sťažnosť S. K., toho času v Ú. na v. t. o. s. v K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1, 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom

Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) v súvislosti s vybavením jeho podania zo 4. marca 2003 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 89/02. Uvedenú sťažnosť z 3. júna 2003 doplnil sťažovateľ na základe výzvy ústavného súdu ďalším podaním z 13. augusta 2003.

Sťažovateľ uviedol, že 2. apríla 2003 podal podľa § 158 Trestného poriadku trestné oznámenie (podanie zo 4. marca 2003, ako to vyplýva z príloh predložených sťažovateľom) o spáchaní trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a c) Trestného zákona vyšetrovateľom Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru v Košiciach JUDr. P. H. Vyšetrovateľ sa mal dopustiť trestného činu tým, že uznesením sp. zn. ČVS: KÚV-72/OVVK-2002 z 12. decembra 2002 začal proti sťažovateľovi ako obvinenému trestné stíhanie pre trestné činy podľa § 185a a § 171 Trestného zákona. Podľa sťažovateľa bol jeho postup v rozpore s § 160 ods. 3 Trestného poriadku, pretože uznesenie o vznesení obvinenia nezodpovedalo zákonom predpísaným náležitostiam v zmysle § 163 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého musí obsahovať opis vyšetrowaného skutku s uvedením miesta činu, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo. Skutkové okolnosti, za ktorých malo dôjsť k trestným činom, z ktorých bol obvinený, podľa sťažovateľa „*neboli doložené*“. Sťažovateľ namietal, že mu bolo upreté právo na odklad prvého výsluchu za účelom prípravy obhajoby, ako aj ďalšie procesné pochybenia vyšetrovateľa (napr. spojenie trestnej veci sťažovateľa na spoločné konanie s trestnou vecou iných obvinených), ktorý podľa jeho názoru konal v rozpore so zákonom a naplnil tak skutkovú podstatu trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa.

Trestné oznámenie adresoval sťažovateľ Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky – Úradu špeciálneho prokurátora (ďalej len „generálna prokuratúra“). Generálna prokuratúra listom č. k. VII GPt 21/03 – 62 z 11. apríla 2003 sťažovateľovi oznámila, že jeho podanie označené ako „*trestné oznámenie na vyšetrovateľa KÚJP PZ Košice mjr. P. H.*“ odstúpila na priame vybavenie krajskej prokuratúre ako „*podnet na preskúmanie dôvodnosti Vášho trestného stíhania a návrh na vylúčenie Vašej veci*“. V uvedenom liste okrem iného taktiež uviedla: „*Vaše podanie ako trestné oznámenie*

by muselo byť v zmysle § 159 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku odmietnuté, keďže realizáciou trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 a § 161 ods. 3 Trestného poriadku sa vyšetrovateľ nemôže dopustiť trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák.

Vybavenie Vášho podnetu na Krajskej prokuratúre Košice je pre Vás výhodnejšie ako strohé odmietnutie trestného oznámenia.“

Podaním zo 16. apríla 2003 adresovaným krajskej prokuratúre sťažovateľ oznámil, že trvá na podaní trestného oznámenia. Žiadal, aby krajská prokuratúra „*v súlade s ustanovením § 2 ods. 3 Tr. por. začala konať v predmetnej veci*“. Zároveň žiadal, aby sa vo veci v zmysle § 168 Trestného poriadku viedlo skrátené vyšetrovanie a aby mu bolo umožnené „*priamo z trestného spisu predložiť dôkazy o tom, že mjr. P. H. konal v rozpore so zákonom a dopustil sa trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a Tr. zák.*“

Prokurátor krajskej prokuratúry listom sp. zn. 1 Kv 89/02 z 28. apríla 2003 sťažovateľovi oznámil: „*V označenej veci na základe Vašich oznámení z 2. 4. 2003 a 16. 4. 2003 adresované Generálnej prokuratúre SR Bratislava som podľa § 167 Tr. poriadku preskúmal postup vyšetrovateľa Krajského úradu justičnej polície PZ Košice JUDr. mjr. P. H., pričom som porušenie zákona nezistil. Okrem iného jeho postup je nepriamo potvrdený aj viacerými rozhodnutiami Okresného súdu Košice I a Krajského súdu v Košiciach.*“

Sťažovateľ namietal postup krajskej prokuratúry podaním z 2. mája 2003, v ktorom trval na začatí trestného stíhania proti vyšetrovateľovi Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru v Košiciach. Prokurátor krajskej prokuratúry sťažovateľovi listom sp. zn. 1 Kv 89/02 z 12. mája 2003 oznámil, že jeho podanie z 2. mája 2003 pripája k vyšetrovaciemu spisu ako súčasť sťažovateľovej výpovede.

V konaní pred ústavným súdom sťažovateľ namietal, že postup krajskej prokuratúry predstavuje zásah do jeho základných práv.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd *„potvrdil, že sú porušované moje práva a nariadil KP – Košice aby začala trestné stíhanie mjr. JUDr. P. H. a JUDr. G. H. tak, ako im to ukladá zákon v § 2 ods. 3 Trestného poriadku a príkaz GP – SR Úrad špeciálneho prokurátora sp. zn. VII GPt 21/03 – 62 zo dňa 11. 04. 2003.“*

Sťažovateľ taktiež žiadal, aby ústavný súd *„zakázal pokračovať OČTK vo vyšetrovaní mojej osoby, ktoré pokračuje aj napriek tomu, že som podal trestné oznámenie (...) čím je porušované naďalej moje právo, ktoré mi zaručuje čl. 17 ods. 1, 2 Ústavy SR“*.

V podaní z 13. augusta 2003 požiadal sťažovateľ o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 2 ústavy). Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom (čl. 46 ods. 3 ústavy).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. (...)

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok (čl. 17 ods. 2 ústavy).

Podľa čl. 13 Dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Sťažovateľ namietal v konaní pred ústavným súdom porušenie označených práv postupom krajskej prokuratúry (sp. zn. 1 Kv 89/02) pri vybavovaní jeho trestného oznámenia, pretože nezačala trestné stíhanie proti vyšetrovateľovi Krajského úradu justičnej

polície Policajného zboru v Košiciach, ako sa sťažovateľ domáhal, ale na základe oznámených skutočností prešetrila postup vyšetrovateľa v trestnej veci sťažovateľa v zmysle § 167 Trestného poriadku (so záverom, že postup vyšetrovateľa bol v súlade so zákonom).

Sťažovateľ sa však domnieva, že vyšetrovateľ sa svojím postupom v trestnej veci, v ktorej je sťažovateľ stíhaný ako obvinený (ČVS: KÚV-72/OVVK-2002), dopustil trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Trestného zákona. Na základe jeho trestného oznámenia malo byť začaté trestné stíhanie vyšetrovateľa a zastavené jeho trestné stíhanie. Pokračovaním trestného stíhania sťažovateľa majú byť porušované jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy.

Základnou a nevyhnutnou podmienkou práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1), ktoré je ústavnou bázou aj pre práva garantované v čl. 46 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, je existencia namietaného práva (v právnom poriadku Slovenskej republiky), ktorého ochrany sa fyzická osoba alebo právnická osoba domáha na súde alebo inom orgáne verejnej moci.

Z ustanovení Trestného poriadku však nemožno vyvodit' subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného stíhania.

Aj keď podľa § 2 ods. 3 Trestného poriadku je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, ako správne uviedol sťažovateľ (výnimky sú prípustné len podľa zákona alebo vyhlásenej medzinárodnej zmluvy), posúdenie otázky, či sú splnené zákonné podmienky pre začatie trestného stíhania v konkrétnej veci (na základe skutočností uvedených v trestnom oznámení alebo skutočností zistených preverením trestného oznámenia), je plne v právomoci orgánov činných v trestnom konaní (policajný orgán, vyšetrovateľ, prokurátor). Osobe, ktorá podala trestné oznámenie, nevzniká procesné právo na začatie trestného stíhania.

Takéto právo nemožno odvodiť ani z niektorého zo základných práv alebo slobôd podľa druhej hlavy ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02).

Podanie trestného oznámenia sťažovateľom, ktorý sa domnieva, že zo strany vyšetrovateľa v jeho trestnej veci došlo k spáchaniu trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa, nie je ani zákonným dôvodom na zastavenie trestného stíhania v trestnej veci, v ktorej je sťažovateľ stíhaný ako obvinený. Sťažovateľom označeným spôsobom preto nemohlo dôjsť k zásahu do jeho základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy.

Rovnako nemôže v uvedenom prípade existovať príčinná súvislosť medzi sťažovateľom označeným postupom krajskej prokuratúry a ním namietaným porušením čl. 49 ústavy ústavne zakotvujúceho zásadu zákonnosti ako jednu zo základných zásad Trestného práva, podľa ktorej musia byť trestné činy a trestné sankcie presne vymedzené v zákone.

Pri posúdení sťažovateľom namietaného porušenia čl. 13 Dohovoru ústavný súd prihliadal na skutočnosť, že predpokladom aplikovateľnosti označeného ustanovenia Dohovoru je možnosť porušenia konkrétneho práva alebo slobody sťažovateľa priznaných mu Dohovorom. Sťažovateľ v sťažnosti nenamietal porušenie žiadneho práva alebo slobody podľa Dohovoru a zo záverov predbežného prerokovania sťažnosti ohľadne namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2; čl. 46 ods. 1, 2 a 3; čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 49 ústavy vyplýva aj nemožnosť porušenia obdobných práv sťažovateľa priznaných Dohovorom. Porušenie čl. 13 Dohovoru vo vzťahu k sťažovateľovi preto v danom prípade neprichádza do úvahy.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne

z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Inými slovami, ak sťažovateľ namietne také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo nastať, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (primerane II. ÚS 70/99).

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť. Z tohto dôvodu sa už bližšie nezaoberal žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože rozhodovanie o nej sa stalo bezpredmetným.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2003